

zaaknummer 2011 T 387

27 februari 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn, advocaat te Amsterdam,

tegen:

(wijlen) [naam],

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders FIC (Broeders van Maastricht).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 7 september 2011.

Op 6 december 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], provinciale overste Broeders FIC (Broeders van Maastricht).

Op 9 januari 2012 is ter griffie nog een klacht tegen dezelfde aangeklaagde binnengekomen onder zaaknummer 2010 T202.

Op 18 januari 2012 is ter griffie een verklaring van [naam], psychotherapeute, en een machtiging aan derden van klager ontvangen.

Op 30 januari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Gijn.

Namens de Congregatie is verschenen [naam], vice provinciale overste van de Broeders FIC, vergezeld van [naam], lid van het Provinciaal Bestuur van genoemde Congregatie.

2. De klacht

2.1. Klager heeft gesteld dat hij in 1967 gedurende het gehele jaar seksueel is misbruikt door aangeklaagde. Klager heeft hiertoe aangevoerd dat hij vanaf 1963 de [school] in [plaats] bezocht, een katholieke jongensschool met daarbij een klooster. Klager was door zijn ouders op deze school geplaatst, ondanks het feit dat de reistijd van huis naar school een uur bedroeg, omdat de broers van moeder op deze school hadden gezeten. Op medisch advies werkte ook moeder buitenshuis en het was van belang dat klager zijn best deed en geen gezeur veroorzaakte. Klager was dan ook een braaf jongetje.. Aangeklaagde was in 1967 onderwijzer in de vijfde klas van die school.

De jongens uit de vijfde klas moesten met een potlood schrijven. Wanneer het potlood stomp werd, moesten de jongens voor de klas bij de lessenaar komen. Aan de lessenaar zat een puntenslijper met een slingertje. Aangeklaagde sloeg dan een arm om klager en ging met zijn andere hand in de broek van klager en voelde zijn geslachtsdeel. Deze handelingen vonden meerdere keren per week plaats gedurende het gehele schooljaar van 1967.

2.2 Klager schaamde zich omdat de handelingen in aanwezigheid van de 47 andere kinderen uit de klas plaatsvonden, maar hij was vooral bang dat de andere kinderen de handelingen zouden zien. Klager was voortdurend aan het kijken of niemand het zou zien. Voor klager bracht het naar school gaan veel spanning met zich mee, want hij wist nooit of aangeklaagde die schooldag wél of juist niet zijn handelingen zou uitvoeren. Thuis durfde klager er niet over te praten uit vrees dat zijn vader kwaad zou worden, hij van school zou moeten en zijn moeder daardoor niet meer kon werken. Op het schoolplein werd er evenmin over gesproken, maar aangeklaagde werd daar wel als 'vieze vent' betiteld.

Ook in zijn latere leven heeft het gebeurde invloed op klager gehad. Klager stelt dat hij een soort gedragsafwijking heeft opgelopen en dat hij zichzelf vaak is 'tegengekomen'. Klager heeft veel last van (spannings)hoofdpijnen.

Ter zitting heeft klager aangevoerd dat de herinnering aan het seksueel misbruik pas gedurende de therapie, die klager sinds 2008 ondergaat, naar boven is gekomen en dat dit voor klager veel duidelijk heeft gemaakt.

2.3 De raadvrouw van klager heeft, naast de reeds eerder overgelegde klacht met zaaknummer 2010 T202, ter zitting nog een klacht tegen dezelfde aangeklaagde overgelegd, bekend onder zaaknummer 2011 T477. Beide klagers hebben toestemming gegeven om hun klacht te laten dienen als steunbewijs in de onderhavige zaak.

2.4 Het doel van de klachtenprocedure is voor klager gerechtigheid. Klager weet dat de handelingen hebben plaatsgevonden. Klager wil dat het gebeurde algemeen bekend wordt.

Klager heeft zich laten uitschrijven uit de katholieke kerk en hij wilde zich ook laten uitschrijven uit het doopregister, maar dat bleek niet mogelijk.

Klager hoopt dat zijn klacht gegrond wordt verklaard en dat hij daarmee een hoofdstuk in zijn leven kan afsluiten en de therapie kan beëindigen. Klager hecht er nog waarde aan te verklaren dat hij de Congregatie niets verwijt, maar dat aangeklaagde blijkbaar niet paste binnen de Congregatie.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Vaststaat dat aangeklaagde onderwijzer was in de vijfde klas van [school] in 1967. Aangeklaagde is tot in het jaar van zijn pensionering in het onderwijs werkzaam geweest. De betreffende school was een zogeheten broederschool, waar een duidelijk beleid met betrekking tot het omgaan met kinderen werd gevoerd en waar een toezichhoudend orgaan het onderwijs en het functioneren van docenten controleerde en de leiding van de congregatie hierover adviseerde. Er zijn geen aanwijzingen gevonden die erop duiden dat aangeklaagde zich misdragen heeft en er zijn tegen hem geen specifieke maatregelen genomen. De Overste concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. De Overste heeft voorts gesteld dat hij het niet verwonderlijk acht dat een eventueel misbruik door aangeklaagde de leiding van de congregatie niet heeft bereikt. Klager durfde er thuis niet over te praten en in die tijd werd seksualiteit gezien als immoreel en zondig.

De Overste is ervan op de hoogte dat klager niet de enige is die een klacht bij de klachtencommissie heeft ingediend tegen aangeklaagde. Echter deze klacht heeft betrekking op een andere periode, welke gebeurtenissen op een andere school en in een andere plaats zouden hebben plaatsgevonden.

De Overste concludeert in zijn schriftelijke reactie dat hij op grond van de ter beschikking staande gegevens noch kan bevestigen noch kan ontkennen dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik jegens aangeklaagde, maar dat hij geen reden heeft om aan te nemen dat klager niet de waarheid spreekt. De Overste wil daarom de pijn erkennen die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem mogelijk door aangeklaagde is aangedaan en daarvoor zijn oprechte verontschuldigen aanbieden. Wanneer het seksueel misbruik daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, dan is dat in strijd met alles waar de congregatie voor staat.

Ter zitting is de Overste verder gegaan en heeft hij hetgeen klager is overkomen volledig erkend, namens de Congregatie zijn verontschuldigen aangeboden en veel spijt betuigd. [Naam] heeft zich bij deze woorden aangesloten en de hoop uitgesproken dat klager het gebeurde nu een plaats kan geven.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan

iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld, zoals het feit dat je nooit je eigen puntenslijper mocht gebruiken en dat de jongens in die tijd nog vaak een korte broek droegen naar school, waarin het gemakkelijk graaien was. Daarnaast ondersteunen de verklaringen van twee andere klagers hetgeen door klager is gesteld. Zij hebben gesteld dat aangeklaagde ook hen seksueel misbruik heeft misbruikt door het betasten van het geslachtsdeel. Beide klagers hebben toestemming verleend om hun klacht te laten dienen als steunbewijs in de onderhavige zaak. Tenslotte hecht de Klachtencommissie waarde aan de verklaring van de psychotherapeute van klager, waarin zij aangeeft dat zij klager al sinds 2008 behandelt in verband met een traumatische ervaring aangaande seksueel misbruik in het verleden.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas tien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een autoriteit.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De Overste heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie te erkennen hetgeen klager is overkomen en oprecht spijt te betuigen.

4.6 De Klachtencommissie kan niet adviseren over een eventuele vergoeding voor de geleden schade ten gevolge van hetgeen klager is overkomen. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kunnen wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders FIC (Broeders van Maastricht) de klacht gegrond te verklaren en al het mogelijke te doen om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 27 februari 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, de heer W.A.M.C. Mol en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Broeders FIC en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.